

**ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА
ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ,
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА
ПОРУШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА**

ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ
ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА
ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ,
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА
ПОРУШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА

СТАНОМ НА 29 ЖОВТНЯ 2012 РОКУ

«Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ-2012

УДК 349.4(477)
ББК 67.9(4укр)404
П 68

Упорядник - адвокат, *Гошгоренко Анатолій Володимирович*

П 68 **Правові аспекти державного контролю за використанням та охороною земель, відповідальність за порушення земельного законодавства** [текст] : станом на 29 жовтня 2012 р. - **К** : «Центр учбової літератури», 2012.-482 с.

ISBN 978-611-01-0415-9

УДК 349.4(477)
ББК 67.9(4укр)404

ISBN 978-611-01-0415-9

© «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012

ЗМІСТ

ЧАСТИНА I	3
ЧАСТИНА I	3 2
Указ Президента України Про Державне агентство земельних ресурсів України.....	32
ПОЛОЖЕННЯ про Державне агентство земельних ресурсів України.....	33
ЗАКОН УКРАЇНИ Про охорону земель.....	42
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	42
Розділ II. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	44
Розділ III. КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	49
Розділ IV. СИСТЕМА ЗАХОДІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	50
Розділ V. ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ І НОРМАТИВИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	52
Розділ VI. ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	54
Розділ VII. ФІНАНСУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ І ҐРУНТІВ.....	61
Розділ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗЕМЕЛЬ.....	63
Розділ IX. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	63
ЗАКОН УКРАЇНИ Про охорону земель.....	64
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	64
Розділ II. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	66
Розділ III. КОНТРОЛЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	71
Розділ IV. СИСТЕМА ЗАХОДІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	71
Розділ V. ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ І НОРМАТИВИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	74
Розділ VI. ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	76
Розділ VII. ФІНАНСУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ І ҐРУНТІВ.....	83
Розділ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗЕМЕЛЬ.....	84
Розділ IX. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	84
ЗАКОН УКРАЇНИ Про охорону навколишнього природного середовища.....	86
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	87
Розділ II. ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ГРОМАДЯН.....	90
Розділ III. ПОВНОВАЖЕННЯ РАД У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	92

Розділ IV. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	94
Розділ V. СПОСТЕРЕЖЕННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ, ОБЛІК ТА ІНФОРМУВАННЯ В ГАЛУЗІ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	104
Розділ VI. ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА	106
Розділ VII. СТАНДАРТИЗАЦІЯ І НОРМУВАННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	108
Розділ VIII. КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	109
Розділ IX. РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ.....	110
Розділ X. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	112
Розділ XI. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	116
Розділ XII. ПРИРОДНІ ТЕРИТОРІЇ ТА ОБ'ЄКТИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОСОБЛИВІЙ ОХОРОНІ.....	121
Розділ XIII. НАДЗВИЧАЙНІ ЕКОЛОГІЧНІ СИТУАЦІЇ.....	122
Розділ XIV. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	123
Розділ XV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	124
Розділ XVI. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	126
ЗАКОН УКРАЇНИ Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.....	127
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	128
Розділ II. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ГРОМАДЯН. ПІДПРИЄМСТВ. УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ.....	133
Розділ III. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ І ВИМОГИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ.....	135
Розділ IV. ДЕРЖАВНА САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА СЛУЖБА УКРАЇНИ.....	145
Розділ V. ДЕРЖАВНИЙ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ НАГЛЯД.....	152
Розділ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ САНІТАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	158
Розділ VII. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ.....	160
ЗАКОН УКРАЇНИ Про оренду землі.....	162
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	162
Розділ II. ДОГОВІР ОРЕНДИ ЗЕМЛІ.....	166

Розділ III. ОРЕНДНА ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ.....	169
Розділ IV. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ОРЕНДОДАВЦІВ І ОРЕНДАРІВ, ЗАХИСТ ЇХ ПРАВ.....	170
Розділ V. ЗМІНА, ПРИПИНЕННЯ І ПОНОВЛЕННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЛІ.....	172
Розділ VI. РОЗГЛЯД СПОРІВ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ЗА НЕВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ДОГОВОРОМ ОРЕНДИ ЗЕМЛІ.....	175
Розділ VII. МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ.....	176
Розділ VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	176
Розділ IX. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	176
ЗЕМЕЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ.....	177
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА.....	178
РОЗДІЛ II. ЗЕМЛІ УКРАЇНИ.....	185
РОЗДІЛ III. ПРАВА НА ЗЕМЛЮ.....	203
РОЗДІЛ IV. НАБУТТЯ І РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЗЕМЛЮ.....	219
РОЗДІЛ V. ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ.....	256
РОЗДІЛ VI. ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ.....	259
РОЗДІЛ VII. УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ І ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	261
РОЗДІЛ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	272
Розділ IX. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	273
Розділ X. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	274
ЛІСОВИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ.....	280
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	280
Розділ II. ПРАВА НА ЛІСИ.....	282
Розділ III. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЛІСОВИХ ВІДНОСИН.....	288
Розділ IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА.....	293
Розділ V. ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА.....	301
Розділ VI. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ, ЗАХИСТУ ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЛІСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	315
Розділ VII. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ.....	317
Розділ VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	317
КОДЕКС УКРАЇНИ Про надра.....	320
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	321
РОЗДІЛ II. ГЕОЛОГІЧНЕ ВИВЧЕННЯ НАДР.....	335
РОЗДІЛ III. ДЕРЖАВНИЙ ОБЛІК РОДОВИЩ, ЗАПАСІВ І ПРОЯВІВ КОРИСНИХ КОПАЛИН, А ТАКОЖ ДІЛЯНОК НАДР, НАДАНИХ У КОРИСТУВАННЯ, НЕ ПОВ'ЯЗАНЕ З ВИДОБУВАННЯМ КОРИСНИХ КОПАЛИН.....	336
РОЗДІЛ IV. ПРОЕКТУВАННЯ. БУДІВНИЦТВО І ВВЕДЕННЯ В ЕКСПЛУАТАЦІЮ ГІРНИЧОДОБУВНИХ ОБ'ЄКТІВ, А ТАКОЖ ПІДЗЕМНИХ СПОРУД, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИДОБУВАННЯМ КОРИСНИХ КОПАЛИН	338
РОЗДІЛ V. КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ ДЛЯ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ	

КОРИСНИХ КОПАЛИН І ДЛЯ ЦІЛЕЙ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИДОБУВАННЯМ КОРИСНИХ КОПАЛИН.....	339
Розділ VI. ОХОРОНА НАДР.....	341
Розділ VII. ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ВЕДЕННЯМ РОБІТ ПО ГЕОЛОГІЧНОМУ ВИВЧЕННЮ НАДР, ЇХ ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ.....	343
Розділ VIII. СПОРИ З ПИТАНЬ КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НАДРА	345
Указ Президент а України №459/2011 від 13 квітня 2011 року «Про державну сільськогосподарську інспекцію».....	348
Указ Президент а України №454/2011 від 13 квітня 2011 року «Про Положення про Державну екологічну інспекцію України».....	360
Указ Президент а України №400/2011 від 06 квітня 2011 року «Про Положення про Державну санітарно-епідеміологічну службу України».....	372
Постанова Верховної Ради України №2751-XII від 29 жовтня 1992 року «Про затвердження Порядку обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища».....	381
Постанова Кабінету Міністрів України №284 від 19 квітня 1993 р. «Про затвердження Порядку визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам».....	384
Постанова Кабінету Міністрів України №1382 від 28 грудня 2011 року «Про утворення територіальних органів Державної санітарно-епідеміологічної служби».....	387
Постанова Кабінету Міністрів України №963 від 25 липня 2007 року «Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу».....	389
Рішення Конституційного суду України №7-рп/2009 від 16 квітня 2009 року.....	405
Постанова Пленуму Верховного Суду України №7 від 16 квітня 2004 року «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ».....	414
Постанова Пленуму Вищого господарського суду України №6 від 17 травня 2011 року «Про деякі питання практики розгляду справ у спорах, що виникають із земельних відносин».....	432
Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України №424 від 12 липня 2012 року «Про затвердження Переліку питань та уніфікованої форми акта перевірки для здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами господарування вимог земельного законодавства.....	454

Уніфікована форма акта перевірки дотриманням суб'єктами господарювання вимог земельного законодавства.....	430
Постанова Вищого адміністративного суду України.....	466
Постанова Вищого господарського суду України.....	469